

Pavla Pinkasová

Doktorandské sympozium v Mikulově se stává tradicí

III. doktorandské sympozium, pořádané Katedrou divadelních studií FF MU
ve dnech 24. a 25. října 2014 v Mikulově.

Doktorandi Katedry divadelních studií Masarykovy univerzity uspořádali pod záštitou svých pedagogů ve dnech 24. a 25. října 2014 v Mikulově III. doktorandské sympozium. K prezentaci příspěvků byli vyzváni studenti, kteří se ve svém výzkumu zabývají divadlem či dramatem. Symposia se kromě pedagogů a doktorandů KDS zúčastnili také kolegové a kolegyně z Ústavu románských jazyků a literatur Filozofické fakulty a z Pedagogické fakulty. Své příspěvky přednesly také doktorandky z pražské Vysoké školy uměleckoprůmyslové (Katedra teorie a dějin umění) a Katedry teorie a kritiky DAMU. Nechyběli ani představitelé olomoucké Katedry divadelních a filmových studií. Díky účasti studentů z různorodých oblastí došlo k věcné interdisciplinární diskuzi.

Oficiální program symposia zahájila Eliška Poláčková, doktorandka brněnské divadelní vědy. Ve své disertační práci se zabývá středověkou performativitou. Středověká společnost byla z velké části negramotná a vzdělání bylo možné získat pouze v církevním prostředí. Obsah dochovaných středověkých textů ovšem dokládá, že byly určeny nejšířší veřejnosti. Na základě těchto faktů se Poláčková zabývá otázkou, jak byly texty této vrstvě zprostředkovány. Vychází z předpokladu, že obsah středověkých textů se k recipientům dostával jiným způsobem než obecně přijímaným

paradigmatem tichého čtení. Dochází ke čtyřem základním performačním formám, kterými jsou hlasité čtení, zpěvavá recitace, performance literárního textu a vernakulární improvizované rétorství. Doktorandka propojuje metodologické přístupy medievistiky a teatrologie a pokouší se jejich prostřednictvím pojmenovat obtížně zachytitelné médium performance. Na koncepci příspěvku bylo znát, že ve svém výzkumu značně pokročila, a tak účastníci následné diskuze zaměřili pozornost na problematiku rozpoznání vlivů orální a textuální kultury.

Příspěvky Anny Hejmové a hlavní organizátorky letošního symposia Terezy Konývkové mají společného jmenovatele v teatralitě tělovýchovných hnutí. Anna Hejmová, doktorandka Katedry teorie a dějin umění VŠUP, se ve své práci zabývá vizuální podobou olympiád Dělnické tělovýchovné jednoty. Představila osobnost Ladislava Sutnara, designéra a výtvarníka, teatrologům známého například spoluprací s divadlem DRAK. Hejmová zdůraznila především jeho podíl na vizuální propagaci DTJ a podobě scénografického řešení olympiád. Ve své práci zavádí pojem *ornament masy*, který definuje jako specifické propojení choreografie a scénografie. Teatrologové se dosud Dělnické tělovýchovné jednotě nevěnovali. Oproti tomu sokolské hnutí, které představila Tereza Konývková,

je z historiografického hlediska dobře zmapováno. Ve své disertační práci zaměřuje Konývková pozornost na formy aktérství ve veřejných událostech sokolského hnutí, v příspěvku však účastníkům konference prezentovala sokolské hnutí s důrazem na jeho meziválečnou etapu. Seznámila je se základním dělením cvičení na prosté, nářadové a pochodové. Poté zaměřila pozornost na X. všesokolský slet v Praze konaný roku 1938, jenž měl výrazný sociální přesah, neboť byl vyjádřením věrnosti republice. Ačkoliv obě doktorandky přistupují k problematice z rozdílných hledisek a posuzují ji podle různých kritérií, obě kladou důraz na způsob a praxi veřejných prezentací tělovýchovných hnutí.

Miroslav Lukáš z brněnské Katedry divadelních studií prezentoval příspěvek „Jedermann-Festspiele v Mikulově“. Jedermann-Festspiele byly českou mutací salcburských her pořádaných ve druhé polovině 19. století. Mikulovské Jedermann-Festspiele znamenaly významnou událost v kulturním životě regionu. Lukáš se ve svém výzkumu pokouší určit míru vzájemného ovlivnění německojazyčné a české formy festivalu. Lukášova disertační práce bude dalším z dílčích příspěvků k výzkumu problematiky česko-německých kulturních vztahů, která stále čeká na celkové zhodnocení divadelními historiky.

Petra Hanušková, zástupkyně pražské DAMU, prezentovala na mikulovském sympoziu svou disertační práci vůbec poprvé. Vzhledem k tomu, že doktorandka je na počátku svého výzkumu, představila účastníkům hlavní teze své práce, v níž se chystá zpracovat proměny pojetí Stanislavského metody v tvůrčí práci českých

divadelních režisérů období 50. a 60. let. V následné diskusi účastníci nastínili stanoviska, která k tématu zaujímají a která by bylo možné do uvažovaného konceptu práce začlenit.

Vojtěch Poláček, vedoucí Divadelního oddělení Národního muzea v Praze, přijel na sympozium jako host, aby zde prezentoval dosavadní výsledky projektu *Pohyblivost, dočasnost, recyklace*, na němž spolupracuje se svým kolegou Vítem Pokorným. V projektu se zaměřili na dočasné divadelní prostory jakožto alternativu ke konvenčním divadelním budovám. Výzkumný projekt je již dokončen. Jeho výsledky, jež Poláček v Mikulově představil, by měla shrnout odborná studie. Zároveň již nyní zmíněný badatelský tandem formuluje teze výzkumu nového, jenž by měl na ten stávající navazovat a jehož vize Poláček ve svém příspěvku také naznačil.

Vít Mrázek ve svém příspěvku přiblížil téma zpracované v již dokončené bakalářské práci *Přehled jevištních interpretací chóru v Sofoklově tragedii Oidipús Tyrannus na českém jevišti*, v níž analyzoval způsoby inscenační práce s chórem. Badatel z Katedry divadelní vědy Univerzity Karlovy dokládal ve svém příspěvku teorii chóru na příkladech z inscenací uvedených v českém prostředí, jež zná i tzv. nulovou variantu chóru, kdy není na jevišti přítomen žádný chorent. Mrázek však tvrdí, že „Oidipús musí mít sociální rozměr a chór je pro Oidipa nepostradatelný, neboť spojuje inscenaci Oidipa s dnešním světem“.

Dramaterapeutické metodě *play-back divadlo*, jež má účastníkům umožnit sdílení příběhů, se ve své práci věnuje Veronika Nýdrlová z Pedagogické fakulty Masarykovy

univerzity. Jedná se však o psychoterapeutickou metodu, která sice jisté divadelní principy uplatňuje, ale ve struktuře výsledného díla nehrají primární úlohu. Proto docházelo u posluchačů z řad divadelních vědců k rozdílnému chápání terminologie, s níž Nýdrlová pracovala. Z teatrologického hlediska stojí *play-back divadlo* na nejasné hranici nejen mezi žánry, ale i mezi obory. Její projekt se zdá být protnutím *storytellingu* a *morenovské dramaterapie*.

Závěr mikulovského sympozia patřil hostům z Ústavu románských jazyků a literatur Masarykovy univerzity. Romanista a portugalista Marek Atanasčev se ve vymezeném čase konferenčního příspěvku nedostal k přiblížení dramatické tvorby Jorgeho Silvy Mely, portugalského dramatika druhé poloviny 20. století, která je jádrem jeho disertační práce. Posluchače však alespoň seznámil s moderní historií Portugalska a se základy politologie.

Iberista Jan Darebný ve své práci srovnává překlady *La vida es sueño* (1635) Jaroslava Vrchlického, Jindřicha Hořejšího a Vladimíra Mikeše, přičemž všechny čtyři texty zkoumá z versologického hlediska. Darebný vnímá předmět svého bádání komplexně a zajímá se také o uplatnění překladů v divadelní praxi, čímž jeho práce překračuje hranice romanistiky a translologie směrem k teatrologii.

Kanadskou frankofonní dramatikou ve své práci sleduje Šárka Novotná, a to

prostřednictvím rozboru díla *Švagřinky* (1968) kanadského dramatika Michela Tremblayho (*1942). Vedle fenomenologického pojetí dramatické tvorby autora uplatňuje metodologii založenou na dílech Sigmunda Freuda, Jacquese Lacana a Merleau-Pontyho. Novotná je v našem prostředí první, kdo se tímto autorem zabývá, a zprostředkovává tak oblast kanadské frankofonní dramaturgie české divadelní vědě.

Tradice setkávání mladých vědců byla založena v roce 2010 z iniciativy Markéty Polochové a Jana Petružely, kteří chtěli vytvořit příležitost pro vzájemné poznávání kolegů ze spřízněných oborů a případně navázat vzájemnou spolupráci mezi doktordandy divadelněvědných oborů. V pořadí již třetí doktorandské symposium, pořádané Katedrou divadelních studií jako binále, bylo specifické početnou účastí studentů neteatrologických disciplín: „Pozvali jsme všechny doktordandy, kteří se ve svých výzkumech zabývají divadlem, případně dramatem“, uvedla hlavní organizátorka sympozia Tereza Konývková 13. listopadu 2014 v rozhovoru s Janou Žáčkovou na Rádiu R.

Více informací na:

<http://www.phil.muni.cz/wff/home/News/2014/katedra-divadelnich-studii-ff-mu-porada-iii-doktorandske-sympozium/>